

ਜਗਤ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਜੈਨ ਧਰਮ ਦੇ ਸ਼ਬਦ (ਲੇਖਕ ਵੱਲੋਂ)

ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ

ਜੈਨ ਧਰਮ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਇਕ ਸਭ ਤੋਂ ਨਰਮ ਧਰਮ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ! ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਬਣਨ ਦਾ ਰਾਹ ਦੱਸਨਾ ਅਤੇ ਜਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਤੱਪ, ਤਿਆਗ, ਸੇਵਾ, ਸਦਾਚਾਰ ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਆਚਰਨ ਰਾਹੀਂ, ਸੁਖੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਵਾਲਾ ਬਣਾਉਣਾ। ਲੋਕ ਆਖਦੇ ਹਨ ਜੈਨ ਧਰਮ ਤਿਆਗ ਪ੍ਰਧਾਨ ਧਰਮ ਹੈ, ਪਰ ਮੈਂ ਆਖਦਾ ਹਾਂ ਤਿਆਗ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਭੋਗ ਵਿੱਚ ਵਿਵੇਕ ਰੱਖਨਾ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਸਦਭਾਵਨਾ ਵਧਾਉਣਾ ਵੀ ਜੈਨ ਧਰਮ ਸਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਜੈਨ ਧਰਮ ਦਾ ਤੱਤਵ ਗਿਆਨ ਬਹੁਤ ਗੂੜਾ ਹੈ, ਛੇ ਦ੍ਰਵ, ਨੌਂ ਤੱਤਵ, ਕਰਮ ਵਾਦ, ਅਨੇਕਾਂਤ ਵਾਦ - ਸਿਆਦਵਾਦ ਆਦਿ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਸੁਖਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਧਰਮ ਆਚਰਨ ਦਾ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਆਉਂਦਾ। ਆਚਰਨ ਵਿੱਚ ਆਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਅਨੇਕਾਂਤ, ਇਹ ਦੋਹੇਂ ਜੈਨ ਧਰਮ ਦੇ ਮੂਲ ਆਧਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਕੇ ਅਸੀਂ ਅਪਣਾ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਕਲਿਆਣ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜੈਨ ਧਰਮ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਵਾਰੇ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਆਦਾ ਜੈਨੀ ਵੀ ਜਿੱਥੇ ਅਪਣੇ ਆਚਾਰ, ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਅਨਜਾਣ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣੇ ਗੌਰਵਸ਼ਾਲੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਵੀ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਪਣੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੋਣਾ ਧਰਮ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮੰਜਿਲ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਜੈਨ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਕੁਝ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਰਨਣ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਤੋਂ

ਲੈ ਕੇ ਵਰਤਮਾਨ ਸਦੀ ਤੱਕ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਝਲਕ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਭਾਵੇਂ ਜੈਨ ਕਲਾ ਅਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ, ਪਰ ਮੈਂ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਕ ਵੱਖਰਾ ਗ੍ਰੰਥ ਲਿਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਇਸੇ ਲਈ ਮੈਂ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਕੋਈ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਸਾਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜੈਨ ਤੱਤਵ ਗਿਆਨ, ਕਰਮਵਾਦ, ਛੇ ਦ੍ਰਵ, ਅਨੇਕਾਂਤਵਾਦ ਦੀ ਪਹਿਲ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਜਿਗਿਆਸੂ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਸੰਬੰਧੀ ਹੋਰ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪੜ੍ਹਕੇ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਜਾਣ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਮੈਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਪਾਠਕ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਜੈਨ ਧਰਮ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਗੇ।

ਅਚਾਰਿਆ ਵਿਜੈ ਨਿਤਯਾਨੰਦ ਸੂਰੀ

ਲੇਖਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੂਤ ਗੱਛਾਦੀਪਤੀ ਜੈਨ ਅਚਾਰਿਆ ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਜੈ ਨਿਤਯਾਨੰਦ ਸੂਰੀ ਜੀ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦਕਾਂ ਨੂੰ ਆਸ਼ਿਰਵਾਦ

ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਕੇ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਜੈਨ ਲੇਖਕ ਭਰਾਵਾਂ ਸ਼੍ਰੀ ਪੁਰਸ਼ੋਤਮ ਜੈਨ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਰਵਿੰਦਰ ਜੈਨ ਮਾਲੇਰਕੋਟਲਾ ਵੱਲੋਂ ਮੇਰੇ ਰਾਹੀਂ ਲਿਖੀ ਹਿੰਦੀ ਪੁਸ਼ਤਕ ਜਨ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਜੈਨ ਧਰਮ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਦੋਹਾਂ ਲੇਖਕ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬੜੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ, ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਜੈਨ ਸਾਧਵੀ ਜੈਨ ਜਯੋਤੀ ਉਪਪ੍ਰਵਰਤਨੀ ਸੰਥਾਰਾ ਸਾਧਕਾ ਸ਼੍ਰੀ ਸਵਰਨਕਾਂਤਾ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਸਦਕਾ 50 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜੈਨ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ, ਟੀਕਾ, ਸੁਤੰਤਰ ਲੇਖਨ, ਕਹਾਣੀ ਲੇਖਨ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਲੇਖਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਕਾਰਨ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਤੋਂ ਛੁੱਟ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਗਿਆਨੀ ਜੈਲ ਸਿੰਘ, ਯੁਨੇਸਕੋ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ, ਅਤੇ ਜੈਨ ਵਰਲਡ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ ਯੂ. ਐਸ. ਏ. ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੋਹਾਂ ਲੇਖਕ 1975 ਤੋਂ ਇਸ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਜੁਟੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਮੈਂ ਇਹਨਾਂ ਦੋਹਾਂ ਲੇਖਕ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੇਰੀ ਹਿੰਦੀ ਪੁਸ਼ਤਕ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਨ ਤੇ ਸਾਧੂਵਾਦ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਆਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇਵ, ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸਮਰਪਿਤ ਭਾਵ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ।

ਅਚਾਰਿਆ ਵਿਜੈ ਨਿਤਯਾਨੰਦ ਸੂਰੀ
ਦਾ ਧਰਮ ਲਾਭ

ਜੈਨ ਉਪਾਸਰਾ ਮਾਲੇਰਕੋਟਲਾ

15/03/2010

ਅਨੁਵਾਦਕਾਂ ਦੀ ਕਲਮ ਤੋਂ

ਜੈਨ ਧਰਮ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੁੰਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਸ਼ਾ ਚਾਹੇ ਭਾਰਤੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਾਰੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਜੈਨ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਜੈਨ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਸਵਰੂਪਾਂ ‘ਤੇ ਅਸੀਂ 1975 ਤੋਂ ਲਿਖਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਸਭ ਕੁੱਝ ਜੈਨ ਧਰਮ ਦੇ ਸਾਰੇ ਫਿਰਕੀਆਂ ਦੇ ਅਚਾਰਿਆ, ਸਾਧੂ, ਸਾਧਵੀਆਂ ਦੇ ਆਸ਼ਿਰਵਾਦ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਚਾਰਿਆ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਆਸ਼ਿਰਵਾਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਮਾਨ ਤਪਾਗੱਛ ਦੇ ਦੇ ਗੱਛਾਦਿਪਤੀ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੂਤ, ਪ੍ਰਸ਼ਿੱਧ ਵਿਦਵਾਨ, ਤੀਰਥਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ, ਅਚਾਰਿਆ ਵਿਜੈ ਨਿਤਯਾਨੰਦ ਜੀ ਸੂਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਨਾਂ ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ।

ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਸੀ ਜੋ ਆਮ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਜੈਨ ਧਰਮ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ, ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਰਵਾ ਦੇਵੇ। ਸਾਡੀ ਨਜ਼ਰ ਅਚਾਰਿਆ ਸ਼੍ਰੀ ਜੀ ਦੀ ਹਿੰਦੀ ਪੁਸਤਕ ‘ਜਨ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਜੈਨ ਧਰਮ’ ‘ਤੇ ਪਈ, ਆਪ ਦੇ ਮਾਲੇਰਕੋਟਲਾ ਆਗਮਨ ਤੇ ਅਸੀਂ ਅਚਾਰਿਆ ਤੋਂ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੰਗੀ, ਅਚਾਰਿਆ ਸ਼੍ਰੀ ਨੇ ਬੜੇ ਪਿਆਰ ਭਰੇ ਆਸ਼ਿਰਵਾਦ ਅਤੇ ਸ਼ੁਭ ਕਾਮਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਆਗਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ।

ਅਚਾਰਿਆ ਸ਼੍ਰੀ ਦੇ ਆਸ਼ਿਰਵਾਦ ਨਾਲ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸਾਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਨੁਵਾਦ ਪ੍ਰਸ਼ਿੱਧ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਜੈਨ ਅਚਾਰਿਆ ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਜੈ ਨੰਦ ਜੀ ਸੂਰੀ ਦੇ 175ਵੇਂ ਜਨਮ ਦਿਨ ‘ਤੇ ਸੰਪੂਰਨ

ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਨੁਵਾਦ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਿਧ ਵਿਦਵਾਨ ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਕਸ਼ਾ ਨੰਦ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਵੀ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ।

ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਲਈ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ **ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਹੰਮਦ ਸੱਬੀਰ (ਜੂਨੈਰਾ ਕੰਪਿਊਟਰਜ਼) ਮਾਲੇਰਕੋਟਲਾ** ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ ਲਈ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ।

ਅਸੀਂ ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਨੋਦ ਦਰਿਆਪੁਰਕਰ ਚੇਅਰਮੈਨ ਜੈਨ ਵਰਲਡ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ ਯੂ. ਐਸ. ਏ. ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਨੀਲ ਦੇਸ਼ਮਨੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਅਪਣੀ ਵੈਬ ਜੈਨ ਵਰਲਡ ਤੇ ਸਥਾਨ ਦੇ ਕੇ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਕੋਨੇ - ਕੋਨੇ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੈ।

ਸਾਨੂੰ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਸਧਾਰਨ ਪਾਠਕ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਤੋਂ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣਗੇ।

31/03/2010

ਸ਼ੁਭ ਚਿੰਤਕ:
ਪੁਰਸ਼ੋਤਮ ਜੈਨ, ਰਵਿੰਦਰ ਜੈਨ
ਮਾਲੇਰਕੋਟਲਾ

ਵਿਸ਼ੇ ਸੂਚੀ

ਲੜੀ ਨੰ:	ਵਿਸ਼ਾ	ਪੰਨਾ
1.	ਜੈਨ ਧਰਮ ਦਾ ਸਰੂਪ	1
2.	ਜੈਨ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ	6
3.	ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਜੈਨ ਪ੍ਰੰਪਰਾ	17
4.	ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਆਚਾਰ ਧਰਮ	38
5.	ਜੈਨ ਤੱਤਵ ਚਿੰਤਨ	45
6.	ਜੈਨ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ	53
7.	ਜੈਨ ਧਰਮ ਦੇ ਫਿਰਕੇ	59